

حەممەسەعید حەسن

بۆچى تۆ پىت وايە، ھەولىرى مافى رەخنەگرتى نىيە؟ يان رەخنەگر، ئەگەر ھەولىرى بۇو، ئىدى قىسىمى
ھىچ بايەخىكى نىيە! يان دەشىت پىت وايىت، ئەو تەنبا ھەولىرىيە، رەخنە لە تۆ دەگرىت، ئەگەر نا
خەلکى سلىمانى ھىچ كەلەپى و كازندىھەكىيان لىت نىيە؟ من ھىچ بە لامەوھ گىنگ نىيە، لە كام كوند يان
شارى، كام بەشى كوردىستان لەدايىكبووم، وەلى بىروا بىكە، لە قەرەداخ لەدايىكبووم و ھەر لە
شارقچىكەش بق يەكەمین جار چوومەتە بەر خوتىنىن. دوو سى جار يان زېتىريش بە ناوى حەممەسەعید
قەرەداخىيەوە، نۇرسىنەم بىلەو كردووهتەوە. دەزانىت لەوھىدا ھەر بە ھەلدا چووبىت، كە پىت وايە سالى
1951 لەدايىكبووم!

سالى 1970 كە من تازەكى خانەي مامۆستايىنم تەواو كردىبوو، ھەر كەس خوتىنى تەواو كردىبا، بە
تۆزىزى نەك بە خوشى خۆى دەيانكىرد بە سەربازان. ئەو سەرەختە پارتى ھاۋىيەمانى بەعس بۇو، نە
شۆرىشى كۈلان يان نۇئى ھەلگىرسابىوو، نە راپەرین یووى دابۇو. ئەوسا سەربازبۇون خوش نەبۇو، نەدى
سەركەدەكانى پاسىزكە ھەموويان ئەفسەرى سوبای عىراق نەبۇون؟ نەدى ئەو نىيە، ئىستاش پىتشەركە
دەبىتەوە بە سەربازى عىراق! ئەو نەبۇو پارتى و يەكتى داكۆكىيان لە نىزار خەززەجىش دەكىد، كە
سەرلەشكىرى سوبای عىراق بۇوا ئەو يەلەيەكە لە سرىنەوە نەھاتۇو، پۇشىنى پۇشاڭى سوبای مىللەيە و
پىيوەستبۇونە بەعسەوە، خۇشت ئەم راستىييان دەزانىت، بۆئە كىرت كىرتۇو.

دەتوانىم بىزام، بۆچى سەربازىيەكىن، بۆ ئۇ پىنج هىزىاھىي ناوت هىتاون و بۆ ھەموو دەرچووانى سالانى
نۇيوان 1990 تا 1970 ئاسايىھە و تەنبا بۆ من خوشە؟ كە تۆ جلى عەسكەرىت لەبىر نەكىد، لەبىر ئەو
بۇو، تۆ ھەشت نۆ سال لە من كەورەتتىت و تۆ و ھاوتەمنانى تۆ بە (بەدل) كە سەر دىنار بۇو، ئەو يەيش
بە قىست دەفتutan كىد، لە سەربازىي پىزكارتان بۇو، پرسىيارى من لە تۆ ئەو نىيە: سەربازىيت كردووه
يان نا؟ پرسىيارى سەركەيى من لە تۆ ئەوھىيە: بەرگى سوباي مىللەت پۇشىۋى يان نا؟ ئەگەر نا، ئەدى
بۆچى وەك ھاۋىلەكانىت، سالىكى خوتىنىت نەفەوتا؟ ئەگەر بوارت ھەبۇو، يەكجارى ئەم دوو پرسىيارەتى
دىكەش بىت وەلام مەھىلەوە: ئەو لە سۇنگىي چىيەوە، بە چاۋىپشىن لە بەرزاپى تەمنەت و نزمىي نەرەت لە
زانكۆ وەركىرايت ؟ ئەو چىن بۇت لوا، ھاۋىzman خوتىنداكار و كارماھەندى مىريش بىت، لە كاتىكدا
خواردىنى ئەو خورمۇز بە كۆزەرى بېيارى ئۇ بەعسە خوتىنژە، قەدەغە بۇو؟ بۇت ھەيە، ئەو پرسىيارەيان
كە دەلىت: ئەو بۆچى 1975/١/٢٥ لە پىزەكانى كاژىك دەكرايت، پشتگۈز بەھىت.

پىنج كەست دىرى من بە شايەد كىرتۇوە كە خۆت گوتهنى لە (مۆلگا) اى سەربازىي عەمماრە ھاوزەمان لەكەل
مندا عەسکەر بۇون، باشە ئەو من رەخنەلم لى گرتوویت و شياوى ئەوەم جىتىم پىت بەھىت، ئەدى ئەو
شايەدە هىزىايانەت بۆچى بەر رېزىنەي جىتىو داوه؟ دەزانىت مۆلگا، شۇتىنى مۆلپۇونى يان مۆلخواردىنى
ئازەلە و بق ئىنسان سەربازىكا يان ئۆردووگا بەكار دەھىتىت؟ كورد بە شۇتىنى خripionوھى جاش و
جەيشى شەعبىي دەكوت مۆلگە. بىتم وايە توش ئەو دەزانىت، وەلى چونكە كاستىكى بەئەمەكىت، پىت
چوان نىيە بەردى فەرى بەھىت كانييەكەوە كە بىست سالىك بەر لە ئىستاق قومىك ئاوت لى خواردىتەوە.
ئاوا رېزى شايەد بگرىت، پىت ناچىت، شايەدەكىت لە دىرى من دەست بىكەوتىت، وەلى من ھەر لە ئىستاواه

دوو شایه‌دم دهست که تووه، یهکیکیان له سویه و ئه‌وی تریان له ئەلمانیا و ئاماده‌شن بینه‌وه له دادگادی ههولیر شایه‌دییه که له سوودی تو نابیت، بدنه، لئی یهک شاید دهچیت بان ژنیکی تریش پهیدا بکم؟ له دادگای ههولیرم بق بپرسه، بزانه یهک ژن به یهک شاید دهچیت بان ژنیکی تریش پهیدا بکم؟ پیش‌نیار دهکم، ئیدی پیش ئه‌وهی نووسین بق بلاکردن‌وه بنتیرت، پیشانی هیزا عزیزی مهلا پهشی بدھیت، تا هه‌لکانت بق راست بکاته‌وه، ئه‌که‌ر بهو بیان‌وهی ئه‌وه عزیزه مامؤسستای سەرتاپیه، بقیه (بیز)ت نایه داوای کۆمەکی لئی بکەیت، ئه‌وا دەتوانیت، هانا بق عزیزیکی دیکه ببەیت، مەبەستم هیزا عزیز کەرددییه که هەم نووسەریکی کوره‌یه و هەم دۆكتوریکی راستے قینه، پارتى دۆستى وەک تزی هەبیت، پیویستی بە دوزمن نابیت! بەم سەلیقەیوه، کە هەموو ئه‌وانەی سەربازیان بق عێراق کردووه به تازەل نیزەد دەکەیت، بە ئومەندی ئه‌وهیت، له کۆنگرهی داھاتووا بگەیتەو کۆمیتەی ناوندیی پارتى!

دۆكتوری زانا، هانا بق بوختان مەبە! شیووبییه کورده‌کان دەزانن، من هەر له یەکەمین رۆزی مۆركردنییه‌وه، دزی بەرهی نیشتمانی بووم و هەر له دزی ئه‌و بەرەیش له حشۇش کشامەوه، ئەکەر هنوكه‌ش هەر قابیبەوانی سەرۆکی پارتیت، کە ھاورييان: عزیز مەممەد، کەرىم ئەممەد، مەلا حاسەن، ئەممەد باي خیلانی يان هەر سەرکردەیکی کوردى دیکەی حىزبى شیوعى سەردارنى بارزانىي كرد، پیش ئه‌وهی بیکەیتە ژوره‌وه، لىتی بپرسە: ئەری حەمەسەعید سەيد اوامى! بۆچى وازى له حشۇش هینا؟

تۆ كە له نىكتى شۆقىشى ئەيلولووه تا راپېرىن، بەشدارىت له خېباتى نىو شار يان شاخدا نەكىدووه، تۆ كە له سەر کورد زللىيەكت نەخواردووه، تۆ كە له سايەي دەسەلاتى بەعسىدا سوودمەند بوبويت، تۆ كە له کۆنگرهی دواي راپېرىنى نووسەراندا (شەقلالو، ناوهراستى تۆكتۈپەرى ۱۹۹۱) بە جاوى گومانەوه سەرنجىت دراوه، هنوكه‌هاتوویت، خوتت له ئىيمە كردووه بە بەرپرسى دەزگاىي دابەشكەرنى ناسنامەي كوردايەتى! لوتكە خەباتى تۆئەوه بوبو، كە ۱۹۹۲ لاندىكۈزۈرەتى پاسۆكت ئاودىيوا كرد و هېننات بەسەر (سامانى حاجى عزىزى زەرنگەر)ى بەستەزماندا! ھەموو ژيانى تۆ بېرىتىيە له پاشقول لهم و لهو گىتن و لە گەران بە دواي قازانچى خوتدا، ببۇرە پرسىيارىتى تازەم بە خەيالدا هات: قەت هېچت، (بۇ نمۇونە: پوشاكى سوپايان مىللە)، لە ژورى د. شوكريي پەسپۇل شاردووەتەوه؟ ئاخىر ئه‌و هىزا يەل له پەراوەتى دووهەمین ديدارى چىرىزىكى كوردىدا (ھەولیر ۱۹۸۲) شىتىكى لەو بابەتى بە رووتدا دايەوه.

سەددام حسین درەختىكى بە چىكىدىن دابۇو، بە كويىرەي ئه‌و دارە زىرە، بە دەيان پشت دەگەيىشتەو سەر ئىمامى عالى. ببۇرە نەمزانىبۇو، بە كۆمەلېك پشت دەچىتەو سەر حەزرتەتى مەحوى، ئەکەر درەختەكەي لاي توش، لەھە سەددام نىيە، والەبەر ئه‌وهى داوتىنى ئه‌و مەزنەپىاۋەت باداوه، ئەکەر پاشەكشى بکەیت، لىت خوش دەبم و ئىدى بىرىنت ناكولىتىنەوه، بەلام تۆ ئەکەر يەك زەپرە وەفات بق مەحوى ھەبوبايە، دەبۇو ئەوهەشت زانبىا، كە ئه‌و شاعيرە زىنە مەزنە گوتۈپەتى:

فەضىلە ئەصل و فەصل، ئىنسانى بىن ناين بە صاحىب فەضل

كە تۆ كۆسى، بە تۆ چى مامە رىشى باب و باپېرت!
مام ھەزار جوانى بق هاتووه كە له (چىشتى مجىتىدا، كوتۈپەتى: (ھونەرى شىخ لەتىف تەنبا ھەر ئه‌وه بوبو كە كورى شىخ مەحمۇد بوبو.) پى دەچىت ھونەرى توش تەنبا ھەر ئه‌وه بىت، كە كورى كورەزاي حەزرتى مەحوىت!